

שבועות כה-ב

עניין: שבועה שלא אישן ג' ימים, ושלא אוכל ז' ימים

רמב"ם פ"ה מהלכות שבועות

לא לקיימה ולא לבטלה: כ' נשבע שלא יישן שלשת ימים. או שלא יאכל כלום שבעת ימים וכיוצא בזה שהיא שבועת שוא. אין אומרים יעור זה עד שיצטער ויצום עד שיצטער ולא יהיה בו כח לסבול ואח"כ יאכל או יישן אלא מלקין אותו מיד משום שבועת שוא ויישן ויאכל בכל עת שירצה: כא' נשבע שראה גמל פורח

שם משמואל ויחי תרע"ח

ודביקות שהם כחות שבלב, וכבר אמרנו שזהו כשהקב"ה הכתיב מנוחה לעצמו כביכול כתב בלשון וינפש להורות שישראל שהנחיל להם יום מנוחתו למנוחה הוא בבחי' נפש, ושתי אלה תורה ושבת הן חיות ישראל ובלעדיהם אין להם חיים ח"ו:

וע"כ כמו בגשמיות א"א לחיות שלשה ימים בלי שינה כבש"ס יבמות (קכ"א:), וכן שבעה ימים בלי אכילה כנ"ל בשם

הרמב"ם, כן ברוחניות אמרו ז"ל (ב"ק פ"ב.) בהא וילכו שלשת ימים ולא מצאו מים דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה והתקינו שיהי' קורין בתורה גם ביום ב' וה' למען לא יהיו ג' ימים בלי תורה, מאחר שתורה היא מזון השכל הרוחני כמו ששינה היא מזון השכל הגשמי, וכמו שזה שיעורו ג' ימים, כך זה. וכן נמי כמו בגשמיות אין הנפש הרוחנית של ישראל מתקיימת שבעה ימים בלי שבת, וע"כ ניתנה לישראל השבת שהיא יום אחד לשבעה, וכמו שבגשמיות מפני שכלולות הן שתיהן נצרכות לשניהם, כן נמי ברוחניות, וע"כ שבת יעשה כולו תורה, וכן תורה צריכה נמי שתהי' בהתלהבות ותשוקות, והאומר אין לו אלא תורה אף תורה אין לו כבש"ס יבמות (ק"ט:):

והנה ידוע שקיום האדם בגשמיות הוא ע"י שני דברים אכילה ושינה, ובלתי שני אלה אי אפשר לחיות, ושיעור שינה הוא שלשה ימים, ושיעור אכילה הוא שבעה ימים, והנשבע שלא לישן שלשה ימים או שלא יאכל שבעה ימים הרי זו שבועת שוא כרמב"ם (פ"א מהלכות שבועות). ונראה דשינה היא נמי ענין מזון, שבמדרש שהארץ אמרה להקב"ה אין בי כח לזון את בריותיך, אמר הקב"ה פלגא עלי דהוא שינה. ביאור הדברים הא שאמרה הארץ אין בי כח לזון את בריותיך, היינו שאין בה ענין מזון לשכל אלא לגוף בלבד, וזה שאמר הקב"ה פלגא עלי היינו ששינה היא מזון שכלי שהנפש נדבקת בשרשה ושואבת חיים חדשים, ואכילה היא מזון גופני, ובאשר האדם הוא מורכב מגוף ושכל, אי אפשר לחיות בלתי שני מיני מזון אלו זה לשכל וזה לגוף, אף ששתיהן נצרכות לשניהם, היינו משום שכלולות הן כידוע, מ"מ בעצם זו מתיחסת לשכל וזו לגוף: ונראה דלעומתם ברוחניות הן תורה ושבת, תורה מתיחסת לשכל והיא מזון לרוח השכלית [שהיא הנשמה] בישראל, ושבת מתיחסת לנפש שבישראל והיא אהבה ורצון